

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 50 fl.
rândul cu litere garmond.

Influența bisericii asupra statului.

III.

Esistența statelor mai mari stă în legătură atât de nedespărțită cu trebuințele cari cresc mereu, în urma progresului făcut din partea cetățenilor săi, iar puterea pe care statul trebuie să o dea în mod necesar puterii de stat, în interesul independenței sale proprii, e atât de mare, încât statul poate să fie considerat de asigurare în contra tuturor primejdiilor, cari ar putea să-l amenințe, în urma autonomiei, independenței, date singuraticelor părți din stat; iar năzuințele după o anumită libertate individuală, a cărei satisfacere pretinde, ca să se dea o independență oarecare cercurilor în cari mai ales se învârtă individul singuratic, formează garanța cea mai bună în contra garanței statului, și năzuințele generale din secolul nostru, după o egalitate oarecare, împiedică întărirea corporațiilor mai mici, făcută în contul altor corporații, acolo, unde inegalitatea situațiilor e evidentă.

Intreaga direcție a epocii noastre e atât de favorabilă formațiunii și consolidării de state mai mari, încât conflictele, cari s'ar putea naște între puterea de stat și independența părților singuraticale ale statului, nu pot să fie, pentru acestea din urmă, în cele mai multe cazuri, iar pentru statele mai mici — primejdioase.

Urmează deci, că aceea ce s'a dat statului prin constituție, să fie respectat neîntrerupt. Să se poarte grijă de instituțiuni, cari împiedică conflictele între stat și părțile sale singuraticale, instituțiuni, cari mai ales cu privire la cercurile, cari în urma naturii lucrurilor, nu aparțin terenui puterii de stat, fac cu neputință orice amestec ori influență

a puterii de stat asupra lor. Statele au deci trebuință de legi clare, cari să garanteze independența justiției, pentruca croirea dreptății să nu fie atârnată de caprițiile celor dela conducerea statului, și statele au în prima linie să asigure independența desevărsită a bisericii. Nu mai trebuie accentuat, că dacă statul nu face aceste două lucruri, nu va fi în stare să combată și învingă teoriile greșite, cari se lăcesc mereu cu privire la atotputenia statului.

Cercul de competență, stabilit pe seama puterii judecătorești, și independența garantată în stat pe seama bisericii, se poate că nu va suplini respectul cuvenit drepturilor câștigate și nici efectul pe care-l emenesc, în măsură în care se așteaptă, precum peste tot nici o instituțiune nu poate să dea statului firmitatea, care poate fi scoasă numai din convingerile oamenilor. Dar precum respectul față de drepturile câștigate și nici efectul pe care-l emenesc, în măsură în care se așteaptă, precum peste tot nici o instituțiune nu poate să dea statului firmitatea, care poate fi scoasă numai din convingerile oamenilor. Dar precum respectul față de drepturile câștigate și nici efectul pe care-l emenesc, în măsură în care se așteaptă, precum peste tot nici o instituțiune nu poate să dea statului firmitatea, care poate fi scoasă numai din convingerile oamenilor. Dar precum respectul față de drepturile câștigate și nici efectul pe care-l emenesc, în măsură în care se așteaptă, precum peste tot nici o instituțiune nu poate să dea statului firmitatea, care poate fi scoasă numai din convingerile oamenilor.

Dacă comparăm favorurile pe cari le acorda statului centralizarea, cu pagubele pe cari le produce; dacă ne gândim, cu ce greutate e împreună realizarea acestui principiu, în mijlocul unei cetățenimi deștepte și contrare centralizării, și cât de grea e stabilirea punctului, unde ai să te oprești în munca de aplicare a acestui principiu, dacă odată l-ai recunoscut de corect; dacă în fine, consultând experiența,

aflăm că primejdiile cu cari sunt amenințate statele în zilele noastre, sunt provocate de evenimente născute tocmai la centru: trebuie să ne convingem, că nimic nu poate contribui în măsură mare la potolirea turburărilor, de cât numai abandonarea sistemului, care face să fie luați la ochi toți cei nemulțumiți cu raporturile existente, pentru că tăria arătată față de ei e numai — aparentă.

Fiecare stat atunci așa poate fi asigurat contra atacurilor, dacă el corespunde noțiunilor pe cari le au cetățenii despre el. Și fiindcă ideea dominantă a epocii noastre e libertatea: atacurile dese îndreptate în contra statului formează dovada cea mai eclatantă, că instituțiunile statului nu corespund noțiunilor pe cari le au cetățenii sei despre ele, nu corespund măsurii de libertate, pe care ei se simțesc îndreptățiți a o avea; și astfel relele ce se arată, nu pot fi îndreptate decât numai prin acordarea unei libertăți mai mari pe seama individului singuratic. Puterea de stat să fie restrânsă numai la aceea, ce în urma naturii lucrului, aparține statului întreg; iar încolo să se dea autonomie, independență, firește, întrucât nu e periclitată existența statului unitar, — tuturor cercurilor cari vreau să o aibă!

Precum în contra puterii de stat, fie că ea e esericiată din partea domnitorului, ori din partea popoului, singurul mijloc sigur de apărare este autonomia acordată cercurilor diferite cetățenești, tot așa formează aplicarea acestui principiu și garanța cea mai bună, revoluțiilor. Eu sunt pe deplin convins, că alt mijloc, afară de acesta, nu este, cu care s'ar putea stârpi din rădăcina relele cari bântuesc de prezent pretutindenea.

Nimic nu e atât de ușor, ca stabilirea unui ideal de stat. Și dacă nu suntem cu considerare la înclinările oamenilor, și la patimile

lor, ci avem în vedere numai trebuințele lor, ori dacă ne închipuim, că pe ei nu-i conducem alta, decât rațiunea, și nu recunoaștem, decât numai virtuțile lor, ori după receptul lui Machiavelli, numai greșelile lor, apoi vom și afla cu ușurință o formă de stat, care să ne fie foarte potrivită. Căci utopiile nu au lipsit în nici un secol, și nu lipsesc nici în secolul nostru. Și utopii nu sunt numai planurile croite fără considerare la înclinările naționale și însușirile oamenilor, ci și aceea ce a existat, ori există încă, pentru anumite timpuri și anumite state, în cari nu se mai poate susține. Pe scurt deci, în contra primejdiilor cari amenință statul, cea mai bună apărare e aceea, dacă, fără a se scăpa din vedere trebuințele statului, ca corp întreg și închiegat, acolo unde centralizarea nu e neîncunjurat necesară, se acordă cea mai largă autonomie!

Din parlament. În ședința de astăzi, Lună, a camerei ungare președintele Berzevitzky își va da demisiunea. Partidul muncii vrea să aleagă de președinte al camerei pe conte Ștefan Tisza. După alegerea acestuia vor demisiona și cei doi viceprezidenți, iar în locul lor se crede că vor fi aleși deputații Paul Beöthy și Géza Antal. Se vestește, că opoziția este decisă a desvolta în cameră o lungă dezbateră în oriza alegerilor prezidențiale. Astfel situația se înouă și mai mult.

Războiul turco-italian. De pe câmpul de război se vestește, că holera bântuie atât între italieni, cât și între turci și arabi. În curând vor pleza la Tripolis trupe nouă italiene, pentru a lua golurile făcute în ultimele lupte. Guvernul italian este silit să înceapă tratative în vederea unui împrumut; de oarece cheltuielile războiului cresc din fiecăra zi: Italia cheltuiește zilnic pentru expediția africană trei milioane de lire, ca să poată susține flota și armata. — Trupele din Constantinopol anuntă, că trupele italiene ar săvârși măcelari împotriva bătrânilor, oopiilor și femeilor arabe din Tripolis.

FOIȘOARĂ.

Legății și inchisitorii papilor din Roma, trimiși în Ungaria și Transilvania,

de Dr. A. Marienescu.

(Urmare.)

La 1280 Ladislau al IV-lea regele Ungariei promite lui Filip, Legatului apostolic, că în regatul său toate ordinațiunile pontifului roman, aduse în contra ereticilor, le va executa.

Regele după un text, ca cel de mai sus, promite că ordinațiunile papii în contra ereticilor le va executa prin toți moștenitorii lui, prin duci, comiți, baroni, nobili, juri, oficiali ai popoului. (Hurm. I. p. 437).

5. Legatul Benevenuto episcopul din Engubin.

La 1290, papa Nicolae al IV-lea scrie episcopului Benevenuto din Engubin, ca Legatului scaunului apostolic în Ungaria și în Cumania, că Ladislau al IV-lea apostolele Ungariei să predice expedițiune cruciată în contra Cumanilor, Saracenilor, Neugirilor și păgânilor și în contra ereticilor din Ungaria. „Mai departe voim, ca ție și mai expres să-ți spunem, că dacă tatarii și ceilalți păgâni numiți, sau din ei ori care ar îndrăzni ca năzuințele lor rele și păcătoase să le exercite în contra cultivătorilor credinței ortodoxe, — tu între marginile legațiunii tale, ca nu cumva cruditatea

lor spre paguba acestei credințe să se întărească, tu în contra lor și altora, cari țin cu ei și în contra ereticilor cari din diferite părți ale lumii, se adună în unele locuri supuse delegațiunii tale, să le predici cuvântul crucii* etc., adică războiul cruciat, moarte.

Sub credința ortodoxă, numită mai sus, se înțelege religionea catolică. Aci pentru prima dată se află această numire. (Hurm. I. p. 492).

La 1290 papa Nicolae al IV-lea scrie lui Rudolf, împăratul Germaniei, că pe episcopul Benevenuto din Engubin l-a trimis de legat apostolic în Ungaria și Cumania, de oarece regele Ladislau IV. desprețuește religionea catolică și roagă pe Rudolf, ca să-i dea ajutor în contra popoarelor numite și în contra ereticilor. (Hurm. I. p. 495).

La 1290 papa Nicolae IV. roagă pe Gregoriu, banul Slavoniei și pe Roland vojvodul Transilvaniei, ca lui Benevenuto, episcopului din Engubin, Legatului apostolic să-i dea ajutor în contra șismaticilor și ereticilor: „Te rugăm și te provocăm și în numele fiului tatălui pentru iertarea păcatelor voastre”. (Hurm. I. p. 497).

La 1290 papa Nicolae IV. scrie lui Benevenuto, Legatului apostolic din Ungaria, ca să cerceteze că regele Ladislau Cumanul, care a fost primit credința catolică, murit-a ca catolic, ori ca eretic? (Hurm. I. p. 499).

6. Legatul, Ion episcopul din Esino.

La 1291 papa Nicolae IV. scrie lui Ion episcopul din Esino, că l-a trimis Legat apostolic în Ungaria, ca să cerceteze că Ladislau al IV-lea regele Ungariei, murit-a ca

catolic creștin și nu ca eretic, nici ca șismatic? (Hurm. I. p. 503).

La 1291 papa Nicolae IV. trimite Legat apostolic pe Ioan episcopul din Esino în Ungaria să îngrijească, ca drepturile bisericii romane să rămână nealterate. „Iară regele Ladislau în timpul, când venerabilul frate al nostru episcopul Firman era în oficiul legațiunii sale la neștru, acesta mai multe a promis și a jurat, dar mai târziu nu le-a împlinit. Și-ți dă truda, ca în tot regatul să introducă biserica romană”. (Hurm. I. p. 507).

La 1291 papa Nicolae IV. dojenește pe arhiepiscopul din Caloccea, că nu a raportat nimic, dacă turburărilor șismaticilor ivite în Ungaria pe timpul domniei lui Ladislau Cumanul au încetat ori nu.

E un document de însemnătate, numai pentru că unii istorici străini și români nu l-au înțeles și au crezut, că românii au făcut atare rebeliune religioasă și aceasta a fost motivul, că Radu Negru din Făgăraș a pornit peste Carpați și s'a așezat în Cumania. Eu documentul îl voi traduce, ca să se vadă rătăcirea lor.

„...Nicolae episcopul Caloccea (papa) etc. Venerabilului frate, arhiepiscopul diecesei Caloccea, saluta. A venit până înaintea noastră, — și nu fără cauză de a mă mira, că după moartea lui Ladislau, regelui Ungariei, despre starea și noutățile multe întâmplătoare acolo nu ai adus nimic la notița scaunului apostolic, — și despre acelea scaunul apostolic a auzit variate și deosebite din relațiunile verbale ale mai multora, ca și când ție (arhiepiscop) despre acestea nu ți-a venit cunoștință plină de siguranță și mai ales, când

Seminariile din România.

(Fine)

Am de făcut observație și în privința practicii liturgice.

În unele seminarii se predă această practică prin a ceti și memoriza elevii în clasă, fără a fi duși în casele care sunt mai pe lângă toate seminariile.

Și asupra acestui punct am atras atențiunea profesorilor respectivi, ca practica liturgică să o facă nu în clasă, ci în casele sau bisericile seminariilor, întru cât va folosi mai mult elevilor, deprinzându-i cu biserică și rânduiala ei.

Ar fi de dorit iarăși ca seminariștii, fiind viitori preoți să se deprindă a ceti curgător caracterele cirilice, cu care sunt scrise și tipărite cărțile bisericesti din trecut, și care știut ne este că n'au dispărut încă din toate bisericile.

*

Tot la acest capitol mai am o observație de făcut.

Azi se cere ca preotul să se distingă în mijlocul turmei sale nu numai prin exercitarea serviciilor religioase în biserică și în afară de biserică, ci trebuie să fie pe cât e posibil și pildă ca bun cunoscător întru ale agriculturii, ce, și din acest punct de vedere, poporul să-l urmeze.

Chiar legiuitorul Seminariilor, potrivit acestui scop, a prevăzut în programa acestor școli, ca și în aceea a școlilor normale de învățători, învățământul agricol și al grădinariei cu toate formele lui.

Cum s'a predat însă până în prezent acest învățământ, nu s'a ajuns la nici un rezultat practic. A învăța agricultura, grădinară, pomicultura în clasă de pe catedră sau la tablă, fără a face practică pe teren, nu se face altoaeva decât se încarcă memoria elevilor pentru un timp cât se poate de scurt, fără a câștiga absolut nimic.

Astfel fiind, când seminariștii ies din școală și devin preoți, sau chiar și normalisții după ce devin învățători, în zadar li se cere activitatea extrabiserică sau extrașcolară, căci nu se pricep ce trebuie să facă.

Printr-o țărâna noastră nu are dela cine învăța diferitele sisteme de cultură, cred că ar fi de mult folos ca la școlile unde se pomăzuesc apostolii satelor, să se mențină învățământul mai sus arătat, însă să se pună la dispoziția fiecărui seminar și școală normală, cel puțin un heotar de teren cultivabil. Și numai acolo, pe teren, profesorul respectiv la timpul cerut să facă lecțiile cu elevii și să-i pună a aplica cunoștințele căpătate.

Numai așa vom putea avea cu timpul preoți, cari pe lângă mersul să strălucescă în mijlocul țărânilor și ca buni și pricepuți lucrători ai pământului.

Slujba bisericăscă împreună cu munca au practicat-o și însuși Sfinții Apostoli cu deplin succes în mijlocul poporului, unde au propovădit cuvântul Domnului.

*

Relativ la ținuta seminariștilor am a observa că atunci, când sunt în afară de școală, în oraș sau pe stradă, sunt lipsiți de simțul colegialității și al respectului.

Așa când un coleg întâlnește un alt coleg sau un conșcolar, trec fără a se sa-

luta reciproc ca și cum nu s'ar cunoaște, deși costumul îl arată că sunt seminariști. De asemenea atunci când seminariștii întâlnesc un preot, trec pe lângă dânsul fără a-l saluta ca pe un mai mare al lor.

Din această cauză, din lipsa de respect reciproc de pe băncile școlii, seminariștii chiar după ce devin preoți nu se mai salută. De aceea, nu arare ori, chiar atunci când sunt salutați de noi, se uită cu mirare. Se întrebă paroh, pentru ce este salutat.

Se mai observă la seminariști și o aversiune față de costumul preotesc. Și aceasta se manifestă atunci când devin preoți. Așa adeseori fiecare din noi am văzut pe strădele orașelor: pe un preot cu pălărie lioneză, pe altul cu pălărie tare numai pe creștetul capului, pe altul cu căciulă, pe altul cu rasă fără anterior și aceasta numai până la genunchi, pe altul cu reverendă și pe deasupra cu paltonul ce l-a purtat în mirene, pe altul cu anterior și rasa așa de strâmtă, că din moment în moment te aștepți să-l vezi descusându-se, pe un altul cu mustățile și barba tunse, pe altul cu părul lung, altul cu părul pe spate, iar altul tuns militărește.

Și nu numai pe stradă se poartă astfel preoții, dar merg chiar și la sfânta biserică cu pălăria, în anterior sau în rasă, sau numai în pantalon și sumar, — cum fac în genere preoții dela sate.

M'am întrebat și mă întreb, ce fel de apostoli sunt aceștia, și ce fel de disciplină au? Socoți, ca și cu această stare de indisciplină vin preoții chiar de pe băncile școlii. Nu sunt deprinși cu disciplina din seminar chiar.

Întru cât am vizitat și școlile laice, tot aci găsesc nimerit să arăt că în aceste școli nu se găsesc în sălile de studii ca și în dormitoare nici un fel de icoane. Aceasta dovedește, că în atari școli deși se predă în mod sumer cunoștința religioasă creștină ortodoxă, totuși își face impresia că aceste școli nu ar fi ale unui stat român creștin ortodox, ci ale unui stat iconoclastic.

Acest fapt nu s'a văzut nici odată în treutul nostru românesc.

Străbunii nostri nu îngăduiau ca nici odăile de serviciu ale servitorilor să fie lipsite de sfintele icoane, decum în școli, întru cât prezența lor ne pune în vedere pe Dumnezeu și aleșii săi; fapt pentru care s'a și zis că icoanele sunt „Biblia laicorum“.

Ca profesor de religie și ca membru al Sf. Sinod și altădată am adus la cunoștința Sf. Sinod, și prin el onor. ministru de culte și instrucție publică, lipsa icoanelor din școlile țării.

Și de data aceasta rog respectuos înalta autoritate bisericăscă să intervină pe lângă domnul ministru de culte și instrucție publică, ca cât mai neîntârziat să dispună a se introduce sfintele icoane în sălile școlilor laice de ambele sexe. Aceasta va arăta vizitatorilor, că noi suntem creștini ortodoxi.

Și acum ceva despre starea materială a seminariilor. Prin legea clerului mirean și a seminariilor din 1893, numărul seminariilor a fost redus dela 6 inferioare și 2 superioare, numai la 2 superioare: unul

la București și altul la Iași. Aceste două seminarii, grație împrejurărilor, au fost plasate în localuri bune. Cu toate acestea ar trebui ca din când în când să li se facă oare cari îmbunătățiri; căci altfel vor ajunge și acestea cum au ajuns cele mai multe din liceele statului, cari nefiind întreținute cu zece de ani, au ajuns într'un mare hal. A trebuit să ne vie știrea, că în țară intră holera, ca onor. ministru de culte și instrucție publică, de această teamă să dea ordin a li se face și acestor școli mici reparațiuni de zidărie și vopsire.

Pe lângă cele două seminarii superioare amintite, a funcționat și funcționează și seminarul „Nifon Mitropolitul“ din București, care se găsește în aceleași condițiuni ca și seminariile statului.

Ca timpul s'a dovedit, că aceste 3 seminarii superioare nu sunt de ajuns ca să dea numărul de preoți de care se simțea nevoia și atunci s'au mai creat două seminarii: unul la Galați sub patronajul Sf. Andrei și altul la sfânta mănăstire Bistrița din Vâlcea, sub patronajul Sfântului Nicolae.

Ambele aceste două seminarii funcționează în prezent cu câte 3 clase și cu un număr de câte 180 elevi de fiecare.

Asupra acestora am de observat următoarele:

Seminarul Sf. Andrei din Galați este instalat într'un local cu totul impropriu pentru oameni, dar chiar pentru dobitoace. Atât este de infest! Mulțumită lui Dumnezeu, sunt informat că domnul ministru de culte și instrucție publică a prevăzut pentru anul acesta o sumă de 200.000 lei, ca să se poată face la Galați un local de seminar potrivit timpului în care trăim.

Cel de al doilea, adică cel din sf. mănăstire Bistrița, este instalat în palatul fostului domnitor al Munteniei Barbu Știrbei. În acest local care este împrejurul sf. mănăstiri mai lozesc și domni profesori respectivi, directorul și personalul de serviciu.

Localul este foarte frumos și poate rivaliza cu ori care din cele trei seminarii superioare.

Sunt informat însă, că din cauza greutăților de a se putea întreține cu cele necesare existenței elevilor, fiind situat la peste 40 kilometri din orașul Râmnic, dl. ministru de culte și instrucție publică în înțelegere cu P. S. episcop respectiv, au ajuns la ideea de a strămuta numitul seminar în vechiul local al seminarului din Râmnic. Localul acesta însă nu va putea servi ca local potrivit cu această destinație, dacă nu i se vor face mai futăi îmbunătățirile trebuitoare și dacă nu se va completa treptat cu numărul de clase până la opt și cu dormitoare necesare. În starea actuală în care se găsește, lasă mult de dorit și se aseamănă într-o câțva cu starea actuală a localului seminarului Sf. Andrei din Galați.

Acesta este rezultatul misiunii mele de inspector asupra seminariilor din țară cu care am fost însărcinat; iar azi cu cel mai profund respect, îl supun la cunoștința onor. consistor superior bisericăsc, spre cele de cuviință.

Inspector (ss) *Callist I. Botoșăneanu.*

Nr. 9633 Plen.

Circulară

cătră membrii ordinari și extraordinari ai sinodului protopresbiteral gr.-or. din tractul Reghinului.

Prin ordinul Consistorului arhidiecezan din 11 Iulie v. anul crt Nr. 9633 Plen. fiind numit comisar pentru alegerea de protopresbiter în tractul Reghinului, prin aceasta în contormitate cu regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter §§ 14 15 și 16 convoc comitetul protopresbiteral pe ziua de Marți, 8 Noembrie a. c. st. v., la orele 4 d. a. în cancelaria oficiului protopresbiteral din Reghin, spre a se constata calificațiunea candidaților și a se compune lista de candidare, iar pe ziua următoare Mercuri, în 9 Noembrie a. c. st. v. convoc sinodul protopresbiteral electoral, în locul central Reghin, anume în biserică. Serviciul divin se va începe dimineața la orele 9, iar după terminarea aceluia la 11 ore a. m. se va deschide ședința sinodului electoral.

Sibiiu, 20 Octomvrie v. 1911.

Lazar Triteanu,
comisar consistorial

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin aceasta îmi iau vce a convoca pe ziua de 9 Noembrie st. v. 1911 pe toți preoții, capelanii și diaconii din protopopiatul Săliștei la a doua conferință preoțescă, ce se va ține în centrul protopopiatului pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. La orele 8 a. m. serviciu divin, la care vor celebra preoții: Valeriu Popoviciu din Sibiel, George Iltu din Vale, Ioan Manta junior din Gurarâului și capelanul Nicolae Răchitan din Galeș.

2. Predica o va rosti preotul Ioan Predoviciu din Amnaș.

3. La o'ce 9 și jum. a. m. deschiderea conferinței în sala festivă a școlii din Săliște și constituirea biroului.

4. Comunicarea astului consistorial nr. 9074/1911 bis., prin care P. V. Consistor se exprimă asupra rezultatelor din conferința I. preoțescă ținută în 4/17 Martie 1911.

5. Comunicarea ordinelor consistoriale de sub nr.ii 1782 și 3020 bis. din 1911 și discuție asupra cuprinsului lor.

6. Disertația preotului Iacob Șteflea despre scota poațiilor și combaterea ei.

7. Disertația preotului Ioan Popa: „Rolul cultural și social al preotului român“.

8. Proiectul de chestionar al comisiunii permanente pentru uniformizarea slujbelor dzești.

9. Eventuale recesiuni asupra materiei, pe care membrii conferinței îl vor recomanda spre publicare în biblioteca Șgune.

câteodată în timpurile trecute s'au întâmplat perderi mari și turburări, ce în diecesa și provincia caloceană, locuitorilor li-a adus crudelități ucigătoare din partea șismaticilor și încă și din partea păgânilor, ca tu, aceluiaș scaun prin literile tale să-i dai de știre, totuși să știu, că după moartea numelui rege (Ladislau) că astfel de rele și pericole încetat-au oare? Sau să cunosc, că s'au mai întărit și că statul aceluiaș regat cu foloasele sale în pace și în liniște merge înainte. Nouă nu ni-a trimis nici un anunț, sau prin literă sau în atare mod etc. (Hurm. v. I. p. 509).

Nota. 1. Diecesa Calocei și provincia Calocei e teritor între Dunăre și Tisa. Acest teritor pe acel timp și azi se numește Cumania. Dacă turburările șismaticilor au fost în diecesa Calocei și nu pe teritor românesc, anume în Ardeal, cum să se poată numi rebeliune religioasă românească, și să fantasezi despre atari consecințe imposibile? (Vezi Despre mănăstiri, fascioara primă pag. 13 și 14).

2. Că în diecesa și provincia Calocei și pe la anul 1275 erau preoți greci, în urmare și șismatici, am arătat în opul meu: „Fara Severinului“ pag. 22 și cumcă în diecesa Calocei au putut să se afle și români din țară, veniți cu Cumanii cari au fost așezați între Dunăre și Tisa.

3. Ion V. Rusu în Compendiu de istoria Transilvaniei p. 134 la anul 1290 și pentru asprimele papei Nicolae IV. pune trecerea lui Radu Negru la 1290, așa și alții din motivul unei rebeliuni religioase, dar aceasta am spus-o în alt loc, că nu e adevăr istoric, ci este un neadevăr, că Radu Negru la 1290 a trecut peste Carpați.

7. Inchizițorul, George arhiepiscopul din Strigoniu.

La 1299 Bonificiu VIII. invită pe George, arhiepiscopul din Strigoniu, că în contra ereticilor din Ungaria să procedeze cu închizițiune și pedepse canonice pentru a conserva bunăstarea și liniștea regatului.

În text se zice: „Poftind utilitatea publică și grăbind necesitatea, tu care în diecesa Albensă (Székesfehérvár) mai întâi ai fost ales de preposit și după aceea în diecesa Strigoniului ai fost ales de arhiepiscop. Și ca regatul Ungariei să se poată susține în stare bună și prosperătoare, precum și în stare de pace, în stat să privegheze credința catolică, ca ciurma de erezie a șimei și păgânilor să se desrădăcineze în acel stat și pentru aceasta îți dau putere în contra ereticilor, șismaticilor și păgânilor, în contra sprijinitorilor și ajutorilor, primitorilor și apărătorilor lor (adecă a ereticilor și șismaticilor) ca pe aceia, pe cari grație predicatorilor, sau de ordinul minorilor (minoriti) sau pe cari magistrul și ministrul general al ordinului, ție și-i va spune cu numele (pe eretici și șismatici) tu față de acestia, să exercitezi oficiul închiziției și a pedepsirii după sancțiunile canonice și legale aprobate de scaunul apostolic, și putere în contra turburătorilor stării liniștite în acel regat; asemenea și în contra rebelilor bisericei romane și în contra turburătorilor de pace a zisului regat. Să convoc pe arhiepiscopi, episcopi, abai și pe alți prelați ai bisericii și capitulele sau conventul secularilor și alte persoane bisericesti și mirenești ale acelu regat, ca să execuți cele zise mai sus și să procedezi în contra împedecătorilor etc. Și Noi (papa) prin autoritatea scrisorii prezente îți concedem libera indulgență (puterea de a ierta păcatele etc.) pe un an și 40 de zile“. (Hurm. I. p. 545).

Nota. Elisabeta văduva comitelui Herbord, fiul lui Henningi de Vinch (Vint) inferior, a testat bisericilor catolice din Ardeal o sumă mai mare. Capitalul bisericii sfântului Mihail arhangel din Transilvania împarte acea sumă: Zece marce dăm fratribus predicatoribus de domo

Albense (Belgrad), spre lipsa bisericii sfinte fecioare; zece marce dăm fratribus heremitanis sancti Augusti de conventu Albensi spre lipsa bisericii sfântului Stefan primul martir; cinci marce dăm fratribus predicatoribus de Cybinio (Sibiiu) spre lipsa bisericii sfinte cruci; cinci marce dăm fratribus minoribus de Cybinio, pentru lipsa bisericii sfinte Elisabete; zece marce dăm fratribus predicatoribus in Vinch... cinci marce dăm fratribus de Candela și zece marce dăm fratribus predicatoribus de Segesvar (Sighisoara). Am adus notiță, ca să se vadă că la 1301 Ardealul cât a fost de plin de călugări catolici, inimicii șismaticilor, adecă: a românilor.

8. Legatul Nicolae, episcopul din Ostia și din Velletri.

La 1301 papa Bonificiu VIII. trimite în Ungaria și Cumania de Legat pe Nicolae episcopul, ca să propage credința catolică. Dar papa în text zice, că pe Nicolae episcopul cu oficiu de legațiune îl trimite și în țările Dalmația, Croația, Rama și în Servia, apoi în Polonia, Galiția și Lodomeria, spre întărirea catolicismului și a bisericii romane și îl învață pe Legat, ca în contra împedecătorilor și contrariilor în acele țări, evallas et destruas, dissipas, adecă: să stărpești, să rupi, să prăpădești și pust'ești, să imprăștii, și apoi în numele Domnului (Isus Cristos) să edifice, să plantezi, să statuezi de nou așa precum vei afla de bine și pentru consiliul fraților noștri, te destinăm ca pe ingerul păcii. (Hurm. I. p. 554).

La 1301 papa Bonificiu VIII. scrie regelui Bohemiei, că regatul Ungariei e aproape ruinat de năvălirile Cumanilor și șismaticilor, pentru aceasta a trimis pe Legatul Nicolae, episcopul din Ostia și Velletri pentru aceea te rog, ca să-i ajuți. (Hurm. I. p. 557).

(Va urma).

10. Dare de seamă din partea comisiunii permanente asupra rapoartelor, ce vor intra dela fiecare preot ca răspunsuri la tema dată de P. Vener. Consistor prin circulara nr. 6656 bis. din 1911: „Cum a îndeplinit preoțiile cele 12 puncte din Sfatul arhieresc” trimise la adresa fiecărui paroh prin pastora la din 29 Iunie 1909 nr. 7983 prez., și ce rezultate practice a obținut fiecare preot în sfera sa de activitate? Această pastorală arhierescă s'a expedit fiecărui preot din protopopiatul Săliștei sub nr. prot. 215/1909.

Pentruca să-și poată îndeplini comisiunea permanentă datorită de a studia toate rapoartele preoților și de a relate în conferență exact și fidel asupra lor, fiecare preot e obligat a înainta subsemnatului oficiu protopopesc raportul său până în 1 Noemvrie st. v. a. c.

Săliște, în Octomvrie 1911.

Dr. I. Lupoș
protop.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători. „Mucenicul Dumitru”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Vineri la orele obicinuite.

Sf. Sinod al României își deschide sesiunea de toamnă astăzi Luni, în 24 Octomvrie v. Chesiunea de competență ce va fi discutată în sesiunea actuală, va fi: modificarea legii sinodale.

Avansare. Pe ziua de 1 Noemvrie 1911 a fost avansat în gradul de general al infanteriei Excelența Sa Dl. Hermann Kövess de Kövessháza, comandantul corpului al 12-lea de armată din Ardeal.

Știre literară. Cu ocazia petrecerii dela *Constanța*, regina Carmen Sylva a acordat mai multe audiențe scriitorilor: D. Anghel, Em. Gârleanu, Cincinat Pavelescu, A. Herz și alții. În cursul acestor convorbiri literare, Majestatea Sa regina a avut o idee foarte fericită: a invitat scriitorii să-și scrie impresiunile petrecerii de pe țărmul mării și dela pavilionul regal. Impresiunile acestea vor alcătui un volum, care va purta titlul: *Sunt lacrymarum*, și are să apară în mai multe limbi. Carmen Sylva a luat asupra sa înăscroinirea de a face traducerea germană. Lucrarea va apărea în Decemvrie a. c.

Militare. Cu ziua de 1 Noemvrie 1911 au fost avansați, dintre români, următorii ofițeri din armata comună: la rangul de *Locotenent-colonel* majorul Nic. Logojan, dela reg. de artilerie nr. 36. — *Majori*, capitani: Cornel Cosgare, la reg. de inf. 51 și Petru Babeu la reg. de inf. 38, *Căpitani*, locotenenți: Eug. Contear, prof. la școala de cadeti, Al. Vlad, din reg. de inf. 87, Petru Jaou, din reg. artil., Ioan Morariu, din regimentul de inf. 61. — *Locotenenți*, sublocotenenți: Aurel G. Gorgescu (reg. de inf. 36), Val. Todoruț (51), Eug. Cimpoia (65), Florian Medrea (1), Al. Pop (33), A. Bogdan (50), O. Sorescu (50), I. Lăzăroi (4), M. Colban (60), Val. Smeu, Leonida Pop reg. de husari 2, Mircea Păscuț, prof. la școala de cadeti, G. Spătaru la reg. de tren 4, Simion Păso la reg. de art. 12. — *Sublocotenenți*, cadeti: Brut Bența (2), I. Popp (63), I. Vancea (64), Aurel Petrovici (63), Vesile Barbu (64) Valeriu Tatu (50), G. Stăia (52), Zsh. Babeu (31).

Eroii văzduhului. Aviatorul *Wellman* și inginerul *Vaniman* vor încerca și în anul acesta să treacă în zbor oceanul Atlantic. Noul balon este gata. Acum se face încercări de zboruri la Atlantic City. *Vaniman* speră cu multă siguranță, că vor ajunge cu balonul de-a dreptul în Anglia. Noul dirigibil care e prevăzut cu cele mai perfecte aparate, este un balon cu adevărat uriaș, cum n'a mai existat până astăzi.

Turneu european. În urma evenimentelor războinice din Africa, cunoscuta scriitoare, baroneasa *Berta Suttner*, care a obținut un premiu Nobel, face de prezent un turneu european. Ieri, Duminecă, a ținut o conferință în Budapesta, unde a vorbit despre războiul turco-italian și despre misiunile de pace universale.

O paralelă. Intre forța armată a României și a Bulgariei, precum și a Sârbiei, iată o mică paralelă: În vreme de pace *România* are un efectiv de 96.000 oameni, iar în caz de mobilizare 320.000, dintre cari cel puțin 150.000 sunt perfect instruiți. *Bulgaria* nu pot mobiliza decât 160.000 de oameni, dintre cari numai 85.000 sunt complet înarmați. *Sibia* poate să mobilizeze cel mult 80.000 soldați, între aceștia cam 30.000 sunt bine pregătiți.

Răscumpărare. Ca răscumpărare a feliicitărilor de ziua onomastică, dl. *Demitriu Câmpean* of. și asesor consistorial, a donat pentru masa studenților români din Brașov suma de 10 coroane.

Foamete. În urma recoltei slabe și a boalelor de vîre a izburit foametea în Bosnia și Herțegovina. Numărul mare al soldaților din provinciile anexate face ca mizeria să crească și mai mult. O deputațiune va fi trimisă la Majestatea Sa Monarhul.

† **Ioan Efticiu**, învățător-director gr. or. român pensionat în Pecoa, l. Arad, a răposat la 3 Noemvrie 1911 în etate de 75 ani. Inmormântarea s'a făcut după ritualul bisericii ort. române Sâmbătă la 4. Nov. v. a. c. la 10 ore înainte de amiază. Odihnească în pace!

Pentru ziua numelui. Membrii „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”,culegătorii tipograful Dumitru Axente și Dumitru V. Poponea, au răscumpărat feliicitările de ziua numelui lor cu câte 2 cor., dăruite „Fondului de 20 bani” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe șama mizerișilor noștri. La același fond au mai dăruit: Ioan Dejenar, 40 bani Liviu Brote, restaurator, 1 cor. și Vic. Tordășian, prezident, 10 bani.

Persecuțiuni. Guvernatorul rus din Iecaterinoslav a expulsat de pe teritoriul guvernamentalului său pe toți evreii, cari s'au stabilit acolo dela 1882 încoco. Se zice, că aproape o mie și cinci sute de familii vor trebui să părăsească țara.

Pentru defraudare Societatea literară „Srbki Matța” și-a ținut săptămâna trecută adunarea generală în Neusatz. Adunarea a făcut responsabil comitetul pentru suma de 43 mii coroane, defraudate de fostul cassier și contabil al societății.

Examen la școala de dans. Școala de dans *Simkovits* din Sibiu va aranja Sâmbătă în 11 Noemvrie v. c. în sala cea mare dela „Casa Societății” (strada Schewis) un examen cu producțiune de dansuri. În programa jocurilor este pusă și *Romana*, dansată de 20 părechi. Intrarea: 2 coroane de persoană, pentru studenții 1 coroană. Începutul la 8 ore seara. Bilete se vând la librăria Budovszky și seara la cassă.

Strănepotul profetului Mohamed. În orașul Saint-Etienne din nordul Franței s'a ținut o nuntă interesantă. Fica unui distins funcționar de stat, *Rosa Beauque*, și-a serbat nunta cu *Mulai Ibrahim*, un urmaș direct al profetului Mohamed, și ațuame strănepotul al treizeci și șaselea. *Mulai Ibrahim* este domnitorul unei provincii independente din Africa, aproape de ținutul Oran; tinerul strănepot este de 21 ani, soția sa de 16 ani. În vara trecută domnitorul african venise la Saint-Etienne, ca să studieze industria marelui oraș francez. Aici a făcut cunoștință cu tineră *Roză*, pe care acum a luat-o în căsătorie.

Din compozițiunile lui Ciprian Porumbescu, editate de reuniunea de cântăce „Ciprian Porumbescu” din Suceava, au apărut până acum 6 fascicule. — Fasc. 3 conține 7 coruri bărbătești, anume: *Imn* („Pe cerul Bucovinei”), *Cântec vânătoresc* („De cu ziuă până în seară”), *Serenadă* („Zefir 'n melodie”), *Salutare*, „Numele tău”, „Românul” și „Imn festiv” (În țara mândră a fagilor). — Fasc. 4 cuprinde 4 coruri mixte: „Ola ostașilor români”, *Furtză ferde foi de nalbă*, „Cântecul Margaretei” și „Serenadă” (Dormi ușor). — Fasc. 5 conține frumosul vals pentru cor bărb. cu acompaniament de pian „La maltrile Prutului”. — Fasc. 6 cuprinde: „Frunză verde mărgărit”, pentru cor mixt cu acompaniament de pian, „Cătu-i țara românească” cu același aranjament și „Noapte de primăvară” pentru mezzo sopran, tenor și bas cu accomp. de vioară și pian. — Fasc. 3, 5 și 6 se vând cu 1 cor. 50 bani (în România 2 lei), iar fasc. 4 cu 1 cor. 20 bani (în România 1 leu 50 bani). — Comandele se adresează reuniunii de cântăce „Ciprian Porumbescu” în Suceava. — Broșurile sunt împodobite cu portretul compozitorului. Sub tipar se află trei hore: „Peneș Carcanul”, „Bătrânească” și faimoasa „Hora detrunchiaților” (se știe că „detrunchiații” au fost numii membrii comitetului societății „Arboroasă”, în procesul ei „politic”); apoi un „potpourri de cântăce naționale”, toate pentru pian.

Bioscopul Apollo, din piața Hermann are tot la două zile program nou, variat și interesant. Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seară, în zilele de lucru; iar în Dumineci și sărbători la 3, 4^{1/2}, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Din România.

Consistorul superior bisericesc.

În ședințele din săptămâna trecută, membrii consistorului superior bisericesc au citit și discutat mai multe memorii și rapoarte.

Proiectul de regulament, privitor la noua uniformă a preoților, s'a votat cu mici modificări.

Pr. *Severin* și-a citit raportul asupra unui calendar întocmit de d. maior *Leonte*. Consistorul amână discuția asupra acestui punct.

P. S. Sa Arhierescul *Valerian* citește un raport al comisiunii de petițiuni, cu privire la cererea făcută de profesorii de religie de a li se egala salariile.

Pr. C. *Ionescu* citește un raport al său relativ la un proiect de regulament, prin care se arată care trebuie să fie situația și activitatea preoților militari.

Pr. *Economul Nazarie* propune Consistorului, să ia în proprietatea și editura sa cartea scrisă relativ la credință, de P. S. Sa Arhierescul *Nicodem Băcoanul*.

S'a mai discutat propunerea privitoare la îmbunătățirea salariilor preoților dela sate și dela oraș.

Lucrările din actuala sesiune s'au terminat în ședința de Sâmbătă.

Acte vechi.

Scrisoarea preotului *Stefan Marcu* din Săliște către episcopul *Vasilie Moga*.

(26 Oct. 1826.)

Prea Luminată și Prea Osfințite Doamne, Dmne Episcopae mie Prea Milostive!

1-ma. Arăt înaintea Mării tale, cumcă dela anul 1799. din 31. X-ber supt litera A. sau poruncit prin Domnia sa Domnul Ioan Popovici Vicariușul nostru al Neuniților, ca mie săm plătească preoții noștri cei Neuniți din Săliște sidoxia pe casele, pe care am plătit mai mult sidoxia decât am avut și nu mia plătit.

2-da. Și din 9 Dekemvrie 1821 Din Porunca Mării Tale supt litera B. iară sau poruncit a se așeza parohiile la un paroh ca și la altul. Și nu sau așezat!

3-tia. Din 29 Noemvrie 1824 supt litera: C: din mila Mării Tale sau poruncit să se impuce preoții unul cu altul ca frații și nu sau împăsat!

4-ta. Din 4 Ianuarie 1825 supt litera: D: au dat Julele și Jurații cu Notariușul satului Atestatam, cumcă preoții noștri cei neuniți să nu aibă nice unul mai multe, nice o casă unul decât altul. Și nice aceea nu sau isprăvit!

5-te. Așa eu mă rog de mila Mării Tale, ca să te milostivești a porunci, ca după parohia popi *Nicolae Moga* să mi să dea mie a doua parohie după bătrânețele noastre. Apoi de ci incoale iară așa va urma, ca și până acume.

6-ta. Eu sânt preoțit de 32 de ani și nam avut parohie cum se cade, ci am slujit tot pe de Latrea Satului la toți oamenii preoțește. Acuma eu nu mai pot sluji pe de Latru, ci mă rog sămi fie parohia mea alunată la un loc!

7-a. Oprea Bloț strică simbria preoților, umblând prin sat și zicând cătră oameni, să nu mai plătiți la popi pentru îngropăciunea oamenilor celor mari mai mult ca 5 zloți în hârt e, nu în argint. Dară Părințele Protopop *Ilie Popovici* de două ori iau poruncit lui *Oprea Bloț*, ca să nu să amestee la simbria Preoților! Și sânt

Al Mării Tale mai mic și prea plecat între preoți

1826 X-ber 26.

Stefan Marcu
preot neunit în Săliște.

Notă. După „*Regulatio Diocesis Transilvanicae Disunitae anno 1805*”, publicată în revista „*Transilvania*” 1911, în Săliște erau la 1805 opt preoți neuniți și anume: 1. *Moise Moga*, care fusese preoțit în Țara Românească la anul 1746; 2. *Ioan Neamț* aliaș *Samoil*, preoțit în Țara Românească la 1761; 3. *Asesorul consistorial Stefan Marcu* senior, preoțit în *Transilvania* la 1770; 4. *Dumitru Samuilă*, preoțit la episcopia sârbească din Buda în 1778; 5. *Nicolae Moga*, preoțit în *Transilvania* la 1791; 6. *Stefan Marcu* junior, preoțit în *Transilvania* la 1794; 7. *Stan Moga*, preoțit în *Transilvania* la 1795 și 8. *Daniil Samuilă*, preoțit la episcopia din Arad în 1796.

Autorul scrisorii adresate la 26 Oct. 1826 către episcopul *Moga* este *Stefan Marcu jun.*, care se vede că până era tatăl său, *Stefan Marcu sen.* în viață, nu avuse parohie, ci slujia numai „pe de latrea satului”. Din scrisoarea aceasta rezultă, că la 1826 preoții înșirați sub nr. 1—4 nu mai erau în viață, astfel încât rămăsese ca cel mai bătrân între preoții sălișteni: *Nicolae Moga*. Guvernul ardelean dăduse la anul 1806 sub nr. 517 ordin, ca să se

reducă numărul preoților din Săliște („*Poram in Szelistye numerus reducendus est ad ternarium juxta usum*” 517/1806 Gubl.) Acest ordin însă n'a avut efect

I. Lupoș.

Oficială.

Atragem atențiunea oficiilor parohiale asupra ordinului consistorial Nr. 11375/1911 Ep., conform căruia termenul ultim pentru solvirea taxelor sidoxiale e ziua de 1-a Noemvrie v. a. c.

Oficiile parohiale să îndrume deci epitropiile parohiale, ca până la termenul amintit, — negreșit să administreze cassei arhidiecezane, atât sidoxia pro 1911, cât și eventualele restanțe din anii trecuți.

Poșta redacției.

I. *Laslo*, paroh în Fueș-Băgara. Raportul D-Tale despre activitatea preoției din tractul *Iliei* a sosit la redacție și în curând i se va face loc în coloanele ziarului nostru.

Teatru.

Astăzi Luni se reprezintă „*Nach mir*”, dramă în 3 acte. Marti: „*Der junge Medardus*”, piesa istorică. Miercuri: „*Das neue Mädchen*”, operetă în 3 acte.

Economie.

Insoțirile de credit Raiffeisen.

Comitetul central al Reuniunii rom. agricole sibiene a lansat cătră Insoțirile de credit sătești următoarea rugămintă:

Onorabilă Direcțiune!

Dupăce din cauze neastârntoare de voința noastră, am fost siliți să mai amânăm pe un timp oarecare afacerea înființării de mulți și de mult doritei *Centrale* a Insoțirilor noastre; dupăce Reuniunea noastră agricolă, inițiatorea și conlucrătorea la înființarea a tuturor Insoțirilor noastre de credit, nu se poate dispenza nici pe viitor dela îndatorirea de a continua munca desinteresată, începută cu aproape două decenii înainte de aceea, și dupăce la continuarea în această direcțiune a muncii noastre, datele din viața Insoțirilor noastre de credit sunt proprii de a îndemna și încureja la înființare pe oamenii de bine și din comunele în cari asemenea instituțiune încă nu s'a alcătuit, — îndrăznim a Vă roga să binevoiți a ne transpune cu posibilă grabire socotelile Insoțirii D-voastre sistem „*Raiffeisen*” pe 1910, însoțite de un raport amănunțit, din care să fie evidente schimbările referințelor economice din comună dela înființarea Insoțirii încoaci; numărul membrilor insoțirii, al deponenților, cu minimal și maximal depunerilor; numărul detorașilor cu minimal și maximal datoriiilor; numele membrilor din direcțiune și al celor din comitetul de supraveghere. Din același raport să fie mai departe evidente lucrările de interes obăștesc economic întreprinse de Insoțire, cum și cele ce intenționează a întreprinde în viitor.

Datele de interes obăștesc le vom da în raportul nostru general pro 1910, ce se găsește în redacție.

Cu o cale ne luăm voie a pune și de data aceasta Onorabilei Direcțiuni în vedere, că pentru a asigura bunul mers în afacerile insoțirii și pentru a regula referințele dintre insoțiri și organele statului cu privire la bilanț și impozite, la rapoarte anuale etc., am recurs la bunăvoința Direcțiunii Cassei de păstrare din Săliște, rugându-o ca să însăcroineze pe directorul său, dl. *Constantin Herța*, ca în calitate de revizor general, să facă revizuni la toate insoțirile noastre, cu acel adaus, că dacă D-voastră până în prezent n'ați reflectat la intervenirea dlui *Herța*, să binevoiți a o face fără zăbavă, dat fiind, că modestele jertfe, pe cari insoțirea le-ar aduce, să compenseze prin instructiunile folositoare, ce domnul *Herța* le dă persoanelor încredințate cu purtarea contabilității.

De încheiere Vă mai comunicăm, că punem la dispoziția Insoțirilor cu preț convenabil cărțile de contabilitate, tipăriturile de lipsă, obligațiuni, libele pentru datori și deponenți etc.

Mulțumindu-Vă pentru osteneala D-voastre, Vă rugăm să primiți expresia dragostei frățestii.

Sibiu, 27 Octomvrie 1911.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucuța
president.

Vic. Tordășianu
secretar.

Nr. 352/1911.

(391) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de nou înființată de cl. I **Lupeni**, pe baza înaltului ordin consistorial din 7 Iunie a. c. Nr. 6942/1911 Bis., se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt următoarele:

1. Salar fix de 1600 coroane, solvabil în rate lunare anticipative din casa bisericeii.
2. Bani de cuartir 400 coroane.
3. Pentru încălzit 120 măji metrice de cărbuni și 4 care de lemne.
4. Stola stabilită de sinodul parohial.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat și se vor prezenta în vre o Duminecă sau sârbătoare în parohie, spre a cuvânta, respective a cânta și oficia în sf. biserică

Hațeg, în 3/16 Septembrie 1911.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresb.

Nr. 410/1911.

(393) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Tejna** (cl. II.), conform ordinului P. Ven. Consistor arhid. de dto 30 August a. c. Nr. 10218 Bis. se descrie nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele cu întregirea prescrisă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta — pe lângă restricțiunile reglementare. — în o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 26 Septembrie 1911.

Of. protopresbiteral rom. gr. ort. al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopresbiter.

634/1911.

(417) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala din comuna **Vârtope**, tractul **Abrudului** se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

Salar fundamental 600 cor. din casa bisericeii, restul se va cere dela stat, cuartir și 20 cor. relut de grădină.

Învățătorul e obligat a ținea în Dumineci și sârbători strană și a conduce elevii la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu în termenul deschis și să se prezinte în comună pentru a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 12 Octombrie 1911.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovicu
protopresb.

Nr. 108/1911.

(414) 3-3

Anunț de licitațiune.

În 13/26 Noembrie a. c. la o-tele 2 după amiază se va da prin licitațiune minuentă în întreprindere adaptarea bisericeii gr. or. rom. din **Spring** tractul **Mercurei**, comitatul **Albei-inf.**

Prețul de strigare e 10,000 cor.

După aceasta sumă are a se depune valoarea de 10% în bani gata sau în hârtie de valoare.

Licitațiunea se va ținea în edificiul școlii. Comuna bisericească dă cărămida și năsipul. Planul și preliminarul aprobate de P. V. Consistor arhidiecezan sub Nr. 14484/1910, orecum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial, de unde cei interesați pot lua și alte informațiuni cu privire la unele abateri dela plan și preliminar.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere adaptarea bisericeii aceluia dintre minus-oferenți în care va avea mai multă încredere. Licitanții n'au drept de a pretinde diurne și spese de călătorie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 25 Sept. v. 1911.

Ioan Crăciun
paroh, preș. com. par.

Nr. 756/1911.

Văzut: **Avr. S. Pecurariu**
protopresb.

Nr. 626/1911.

(420) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr-or. română din **Târnovița** tractul **Iliei**, se publică prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Salar fundamental 1000 cor., dintre cari 600 cor. dela popor și 400 cor. se va cere ajutoriu dela stat. Cuartir în natură, și relut de grădină 20 cor.

Cuincuenalele se vor socoti numai după serviciu prestat la aceasta școală.

Ilia-murășană, la 15 Octombrie 1911.

Oficiul protopresbiteral gr-or. al Iliei în conțelegere cu respectivul comitet parohial.

Z. Mureșan
protopresb.

Nr. 689/1911.

(421) 2-3

Concurs.

Pentru instituirea unui post de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa a doua **Șimon** bis. veche protopresbiteratul **Branului** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele stolare sigure fașionate în coala B.

Se notează, că ori ce serviciu în și a-fără de biserică, capelanul nu poate săvârși fără prealabila încuviințare a parohului local.

Doritorii de a ocupa acest post își vor așterne în termenul sus indicat, subscrisului oficiu protopresbiteral, cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din **Șimon** bis. veche cu prealabila încuviințare a subscrisului spre a cânta, respective celebra și cuvânta.

Zernești, 17 Oct. 1911.

Oficiul protopresbiteral rom. gr-or. al **Branului**.

Ioan Hamsea
protopresb.

Nr. 519/1911 protop.

(423) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala elementară confesională gr-or. română din parohia **Ernea-săsească**, tractul protopopesc al **Mediașului**, prin aceasta se descrie concurs cu termen de 15 zile compute dela prima publicare a acestui concurs

Dotățiunea împreună cu acest post este: 800 coroane din repartitie, iar 200 coroane întregire dela Preavenerabilul Consistor. Cuartir în natură și relut de grădină.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne rugărilor lor concursuali, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, îndatorați fiind cel ales a conduce la biserică copii în Dumineci și sârbători și a cânta cu ei sf. liturgie, a se prezenta poporului în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Mediaș, în 18 Octombrie 1911.

Oficiul protopopesc gr. or. al **Mediașului** în conțelegere cu parohial.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 660/1911.

(419) 3-3

Concurs.

Se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școlile noastre confesionale:

1. **Costeni**, cu salariu de 300 cor. din repartitie pe popor și 700 cor. ajutor dela stat, cuartir și grădină.

2. **Curtuișul mic**, cu salar de 200 cor. din repartitie pe popor. 100 cor. ajutor dela Preaven. Consistoru Arhidiecezan și 700 cor. ajutor cerut dela stat, cuartir și grădină.

3. **Poiana procului**, cu salariu de 600 cor. din repartitie pe popor și ajutor dela Preaven. Consistoru Arhidiecezan și 400 cor. s'a cerut ajutor dela stat, cuartir și grădină.

4. **Vima mare**, cu salariu de 600 cor. din repartitie pe popor și 400 cor. s'a cerut ajutor de stat, cuartir și grădină.

Concurenții să aștearnă rugărilor instruite cu atestat de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic și diploma de învățător, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, iar pentru a face cunoștință cu alegătorii au voie a se prezenta într'o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a cânta.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápós) 15/28 Octombrie 1911.

Oficiul protopresbiteral al Cetății de piatră în conțelegere cu respectivul comitet parohial.

Vasile Duma
protopop.

Publicațiune.

În 6/19 Noembrie a. c. se licitează locul de pășunat de oi al bisericeii gr-ort. române din **Biertan** (Berethalom) pentru 200—250 oi, un loc foarte potrivit pentru oi, pe un an

Condițiunile mai precis se pot vedea în cancelaria oficiului parohial. (422) 2-3

Pictorul D. N. Cabadaieff

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericească după ce a pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna **Seliste**, comitatul **Sibiului**, unde primește comenzi, relativ la pictură bisericească, adică: **Iconostase, steaguri, epitafuli, icoane singuratică, și întreaga biserică.**

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff

(383) 8-

strada Valea

Szelistye—Szebenmegye.

SALVATOR

Călcaie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 14-52

Se află pretutindenea.

Banca culturală

instituit de credit și economii = „LUMINA“ = societate pe acții în Sibiu.

Centrala: **Sibiu**.
Filiale: **Murășosorheiu** și **Turda**.

Capital social . cor. 600,000
Fond de rezervă . 15,000
Depuneri 1.250,000

Acoardă împrumuturi:

pe cambii de prima bonitate și pe hipotecă cu 7%
pe cambii și obligații cu caventați cu 8%

fără nici o proviziune.

Primește depuneri:

cu 4 1/2% cari se pot ridica fără anunț,
cu 5% cari rămân mai mult de 1/2 an la institut, și
cu 5 1/4% dela corporațiuni bisericești și dela 10,000 cor. în sus.

Pentru depuneri plătește institutul darea.

Deponenții externi pot ridica depunerile prin poștă fără spese și pot face depunerile tot fără spese prin cecuri, cari la cerere le punem la dispoziție.

(416) 3-

Direcțiunea.

A XXIX-a ces. reg. priv.

LOTERIE DE CLASĂ

110.000 losuri.

55.000 câștiguri.

Tot al doilea los câștigă.

Câștigul cel mai mare:

1.000,000	200,000	80,000
600,000	100,000	70,000
400,000	90,000	60,000

și așa mai departe.

La clasa I-ă

tragerea în 16 și 17 Noembrie.

Recomandă și trimite losuri originale cu prețurile oficioase de

los original:	1/8	1/4	1/2	1/1
pentru cor.	1-50	3-	6-	12-

Colectura principală**JULIUS FRIEDE & Co.**SIBIIU
Str. Cisnădiei 1BRAȘOV
Str. Mănăstirii 23.

Comandele se efectuează în modul cel mai simplu prin mandat poștal! La dorință losurile se expediază și prin rambursă. La cerere chequuri poștale, precum și planuri de joc se trimit gratuit și franco. Informațiuni gratuite. (405) 3-4